

บทที่ 2

การศึกษาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อประกอบการศึกษารูปภาษาที่ใช้อ้างอิงตัวแสดงในปริศนาเรื่องเล่าภาษาเมียน จึงได้สำรวจวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ในหัวข้อใหญ่ ๆ 3 หัวข้อ ได้แก่ 1. การศึกษาเกี่ยวกับรูปภาษาที่ใช้อ้างอิง 2. การศึกษาเกี่ยวกับปริศนาเรื่องเล่า 3. การศึกษาเกี่ยวกับภาษาเมียน

2.1 การศึกษาเกี่ยวกับรูปภาษาที่ใช้อ้างอิง

มีวรรณกรรมหลายเรื่องที่ศึกษารูปภาษาที่ใช้อ้างอิงในแง่มุมต่าง ๆ กัน แง่มุมที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำนี้มี 3 แง่มุม ได้แก่ 1. การศึกษาความถี่ในการปรากฏของรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงและเงื่อนไขการใช้ 2. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงกับตัวแสดง 3. การศึกษารูปภาษาที่ใช้อ้างอิงในแง่ที่เป็นกลไกแสดงความเชื่อมโยง

2.1.1 การศึกษาความถี่ในการปรากฏของรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงและเงื่อนไขการใช้

ประภาพร มณีโรจน์ (2529) ศึกษารูปแทนคำนามในภาษาไทย (ซึ่งในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เรียกว่า รูปภาษาที่ใช้อ้างอิง) ไว้ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "การใช้รูปแทนคำนามเพื่อบอกความต่อเนื่องในข้อเขียนภาษาไทย" โดยศึกษารูปแทนคำนาม 4 ประเภทในแง่ความถี่ของการใช้และการใช้แทนที่กัน รูปแทนคำนามทั้ง 4 ประเภท ได้แก่

1. รูปแทนประเภทกรุป ได้แก่ การอ้างอิงนามวลีที่มีรูปเต็มปรากฏในปริบทภาษาด้วยการลดรูปหรือละรูป

2. รูปแทนประเภทซ้ำรูป ได้แก่ รูปแทนคำนามที่มีรูปซ้ำกับรูปนามวลีเต็มหรือซ้ำเฉพาะหน่วยหลักของนามวลีเต็ม

3. รูปแทนประเภทบ่งชี้ ได้แก่ รูปแทนคำนามที่แสดงความชี้เฉพาะ ซึ่งมีค่า "นี้, นั้น" ประกอบด้วย

4. รูปแทนประเภทคำสรรพนาม ได้แก่ รูปแทนคำนามที่ไวชากรณดั้งเดิม

เรียกว่าบุรุษสรรพนามและนิมสรรพนาม

2.1.1.1 การศึกษาความถี่ของการใช้รูปอ้างอิง

จากการศึกษาความถี่ของการใช้ของรูปแทนทั้ง 4 ประเภท ประภาพร มีโวจน์พบว่ารูปแทนแต่ละประเภทมีอัตราการปรากฏเรียงลำดับจากมากไปน้อยดังนี้ 1. รูปแทนประเภทอรู (49.88%) 2. รูปแทนประเภทซ้ำรูป (32.04%) 3. รูปแทนประเภทบ่งชี้ (12.18%) 4. รูปแทนประเภทคำสรรพนาม (5.90%) รูปแทนทั้งหมดปรากฏในตำแหน่งประธานมากที่สุด รองลงมาคือตำแหน่งกรรม ตำแหน่งประกอบคำนามเพื่อแสดงความเป็นเจ้าของ และตำแหน่งหลังคำบุพบท ตามลำดับ

ประภาพร มีโวจน์ศึกษาความถี่ของการใช้รูปอ้างอิงแต่ละประเภทในทัศนปริจเฉท (expository discourse) แต่งานวิจัยฉบับนี้ศึกษาในปริจเฉทเรื่องเล่า (narrative discourse) ผู้วิจัยเชื่อว่าความถี่ของการใช้รูปอ้างอิงแต่ละประเภทในปริจเฉทเรื่องเล่าเมื่อเรียงจากมากไปน้อยอาจต่างจากที่ปรากฏในทัศนปริจเฉท

นอกจากนั้นประภาพร มีโวจน์ยังศึกษาความถี่ของรูปแทนแต่ละประเภทที่มีรูปนามวลีเดิม (antecedent) อยู่ในบริบทต่าง ๆ และพบว่า

1. การปรากฏของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในอเนกตรรกะประโยคเดียวกัน สิ่งกรประโยคเดียวกัน และข้ามประโยคที่อยู่ต่อเนื่องกัน มีอัตราการปรากฏเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ รูปแทนประเภทอรู รูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ และ รูปแทนประเภทคำสรรพนาม

2. การปรากฏของรูปแทนคำนามที่มีรูปนามวลีเดิมอยู่ในข้ามย่อหน้าที่อยู่ต่อเนื่องกัน มีอัตราการปรากฏเรียงจากมากไปน้อยดังนี้ รูปแทนประเภทซ้ำรูป รูปแทนประเภทบ่งชี้ รูปแทนประเภทอรู และ รูปแทนประเภทคำสรรพนาม

2.1.1.2 ความแตกต่างของรูปแทนคำนามในแง่การใช้แทนที่กัน

ประภาพร มีโวจน์ได้ศึกษาความแตกต่างของรูปแทนคำนามในแง่การใช้แทนที่กันโดยนำรูปแทนคำนามอีก 3 ประเภทมาแทนที่รูปแทนคำนามที่ปรากฏในข้อมูล แล้วให้เจ้าของภาษาตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น ซึ่งสรุปผลได้ดังนี้

1. รูปแทนประเภทอรู ใช้รูปแทนประเภทซ้ำรูปแทนได้โดยไม่มีผิดไวชากรณ์มากที่สุดแต่ใช้รูปแทนประเภทคำสรรพนามแทนได้น้อยที่สุด ส่วนรูปแทนประเภทบ่งชี้ส่วนใหญ่เมื่อนำมาใช้แทนที่แล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายบางประการแม้จะ

ไม่ผิดไวยากรณ์

2. รูปแทนประเภทซ้ำรูป ใช้รูปแทนประเภทอื่นแทนได้ในอัตราที่น้อย โดยส่วนใหญ่เมื่อแทนด้วยรูปแทนประเภทรูปจะก่อให้เกิดผิดไวยากรณ์ และถ้าแทนด้วยรูปแทนประเภทบ่งชี้ส่วนใหญ่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายบางประการ แม้จะไม่ผิดไวยากรณ์

3. รูปแทนประเภทบ่งชี้ใช้รูปแทนประเภทซ้ำรูปแทนได้โดยไม่ผิดไวยากรณ์มากที่สุดแต่ใช้รูปแทนประเภทคำสรรพนามแทนได้น้อยที่สุด โดยคำสรรพนามเมื่อนำมาใช้แทนที่แล้วส่วนใหญ่ทำให้เกิดผิดไวยากรณ์หรือมีการเปลี่ยนแปลงทางความหมาย

4. รูปแทนประเภทคำสรรพนาม ใช้รูปแทนประเภทซ้ำรูปแทนได้โดยไม่ผิดไวยากรณ์มากที่สุดแต่ใช้รูปแทนประเภทรูปแทนได้น้อยที่สุด ส่วนรูปแทนประเภทบ่งชี้ส่วนใหญ่เมื่อใช้แทนที่แล้วทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความหมายบางประการแต่ไม่ผิดไวยากรณ์

2.1.2 การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงกับตัวแสดง

สมทรง บุรุษพันธ์ (1986) ศึกษาภาษาที่ใช้อ้างอิงตัวแสดง (participant reference) ในวิทยานิพนธ์เรื่อง "The Structure of Thai Narrative Discourse" โดยศึกษาทั้งในด้านระดับความสำคัญของตัวแสดง (participant rank) และรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงตัวแสดงที่มีระดับความสำคัญต่างกัน

2.1.2.1 ระดับความสำคัญของตัวแสดง

สมทรง บุรุษพันธ์ ตัดสินระดับความสำคัญของตัวแสดงโดยใช้เกณฑ์ของกีวอง (Givon 1983) เกณฑ์ดังกล่าวแยกได้เป็น 2 มิติ คือ 1. ระยะห่างระหว่างรูปภาษาที่ใช้อ้างอิง (referential distance) 2. การอ้างอิงอย่างต่อเนื่อง (persistence)

เกณฑ์เรื่อง "ระยะห่างระหว่างรูปภาษาที่ใช้อ้างอิง" นั้นเป็นการหาค่าเฉลี่ยของระยะห่างระหว่างรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงแต่ละรูปของตัวแสดงแต่ละตัว วิธีการคำนวณมี 2 ขั้นตอนคือการให้คะแนนรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงแต่ละรูป และการหาค่าเฉลี่ยการให้คะแนนรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงมีเกณฑ์ดังนี้

1. รูปภาษาที่ใช้อ้างอิงรูปแรกของตัวแสดงแต่ละตัวมีค่าเท่ากับ 20 คะแนน
2. รูปภาษาที่ใช้อ้างอิงที่อยู่ในประโยคที่ติดกับประโยคที่มีรูปเดิมปรากฏอยู่มีค่าเท่ากับ

1 คะแนน

3. รูปภาษาที่ใช้อ้างอิงที่อยู่ในประโยคที่อยู่ห่างจากประโยคที่มีรูปเดิมหลายประโยค ให้นำจำนวนประโยคที่ค้นอยู่ตรงกลาง

การหาค่าเฉลี่ยกระทำโดยการนำคะแนนของรูปภาษาที่ใช้ อ้างอิงทั้งหมดมารวมกัน แล้วหารด้วยจำนวนครั้งที่รูปภาษาที่ใช้อ้างอิงปรากฏ ตารางที่ 1 จะ แสดงตัวอย่างการหาค่าเฉลี่ยของระยะห่างระหว่างรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงของตัวแสดงตัวหนึ่ง ใน นิทานที่สมทรง บุรุษพันธ์ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษา

ตารางที่ 1 : ตัวอย่างการหาค่าเฉลี่ยของระยะห่างระหว่างรูปภาษาที่ใช้อ้างอิง

ประโยคที่ปรากฏ	รูปภาษาที่ใช้อ้างอิง	คะแนนของระยะห่างระหว่างรูปภาษาที่ใช้อ้างอิง
1	ตาบุญ	20
2	ย	1
3	ย	1
4	ย	1
5	ย	1
11	ตาบุญ	6
12	ย	1
รวมคะแนน		31
จำนวนครั้งที่ปรากฏ		7
ค่าเฉลี่ยเท่ากับ		4.43

เกณฑ์ "การอ้างอิงอย่างต่อเนื่อง" เป็นการนับความถี่ของการปรากฏอย่างต่อเนื่องของรูปภาษาที่ใช้อ้างอิง จากตารางที่ 1 ตัวแสดงที่ชื่อ "ตาบุญ" ถูกอ้างอิงอย่างต่อเนื่อง 4 ครั้ง ในประโยคที่ 1-5 และ 1 ครั้งในประโยคที่ 11-12 ดังนั้น ตัวแสดงตัวนี้จึงถูกอ้างอิงอย่างต่อเนื่องทั้งหมด 5 ครั้ง

เกณฑ์ที่มี 2 มิตินี้ สามารถใช้ตัดสินระดับความสำคัญของตัวแสดงได้ โดยตัวแสดงที่มีค่าเฉลี่ยของระยะห่างระหว่างรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงน้อยที่สุดและมีค่า

การอ้างอิงอย่างต่อเนืองมากที่สุดจะเป็นตัวเอก (main participant) ตัวแสดงที่มีค่าเฉลี่ยของระยะห่างระหว่างรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงมากที่สุด และมีค่าการอ้างอิงอย่างต่อเนืองน้อยที่สุดจะเป็นตัวประกอบ (tertiary participant) และตัวแสดงที่มีค่าทั้งสองอยู่ระดับกลางจะเป็นตัวรอง (secondary participant)

2.1.2.2 รูปภาษาที่ใช้อ้างอิงถึงตัวแสดง

สมทรง บุรุษพัฒน์อธิบายว่าในปริจเจกเรื่องเล่าภาษาไทยนั้น รูปภาษาที่ใช้อ้างอิงถึงตัวแสดงที่ปรากฏมากที่สุดมี 3 ประเภท ได้แก่ นามวลี (noun phrase), สรรพนาม (pronoun) และรูปศูนย์ (zero anaphors) หรือการละนามหรือนามวลี โดย นามวลีและสรรพนามเป็นรูปอ้างอิงที่ปรากฏรูปจริง จึงรวมเรียกว่า รูปชัด (overt form) ส่วนรูปศูนย์จะเป็นการอ้างอิงที่ไม่ปรากฏรูป

รูปชัดมักจะใช้อ้างอิงถึงตัวแสดงที่ไม่ใช่ตัวหลัก (thematic participant) ของเรื่อง หรือเมื่อมีการขัดจังหวะในเนื้อเรื่องโดยการบอกพื้นเพ (background) หรือการเกิดการเปลี่ยนแปลงบางอย่างกับตัวแสดง ส่วนรูปศูนย์ปกติจะใช้อ้างอิงถึงตัวแสดงที่กำลังถูกอ้างอิงอย่างต่อเนืองและเป็นตัวหลักของเรื่อง นอกจากนี้สมทรง บุรุษพัฒน์ ยังได้อธิบายว่ารูปศูนย์มักไม่ปรากฏในตำแหน่งการแสดงความเป็นเจ้าของ ในตำแหน่งประธานของอนุประโยค (subordinate clause) ที่อ้างอิงถึงตัวแสดงคนละตัวกับमुखยประโยค (main clause) และในเหตุการณ์ที่มีตัวแสดงหลายตัว หนึ่งเนื่องจากตัวเอกเป็นตัวหลักของเรื่องจึงถูกอ้างอิงด้วยรูปศูนย์มากที่สุด ยกเว้นเมื่อมีการขัดจังหวะ ตัวรองจะถูกอ้างอิงด้วยรูปศูนย์เมื่อเป็นตัวหลักแบบชั่วคราว (locally thematic participant) นอกจากนี้แล้วมักถูกอ้างอิงด้วยรูปชัด ส่วนตัวประกอบเป็นตัวแสดงที่ถูกอ้างอิงด้วยรูปชัดมากที่สุด

ความแตกต่างในแง่การใช้ระหว่างรูปชัดและรูปศูนย์ที่สมทรง บุรุษพัฒน์ ศึกษาขึ้นนับเป็นเงื่อนไขของการใช้รูปภาษาที่ใช้อ้างอิงนั่นเอง

ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาระดับความสำคัญของตัวแสดงด้วยเช่นกัน โดยจะศึกษาว่า จำนวนของรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงของตัวแสดงที่มีระดับความสำคัญต่างกัน จะมีอัตราต่างกันมากน้อยอย่างไร และระดับความสำคัญของตัวแสดงสามารถกำหนดการใช้รูปภาษาที่ใช้อ้างอิงได้จริงหรือไม่ในปริจเจกเรื่องเล่าภาษาไทย

2.1.3 การศึกษารูปภาษาที่ใช้อ้างอิงในแง่ที่เป็นกลไกแสดงความเชื่อมโยง

วิชา ฌานวังสะ ศึกษารูปภาษาที่ใช้อ้างอิงในแง่ที่เป็นกลไกแสดงความเชื่อมโยงในวิทยานิพนธ์เรื่อง "Cohesion in Thai" (1986) โดยใช้แนวการศึกษาของ

ฮัลลiday และ ฮัสซัน (Halliday and Hasan 1976) วิชาแบ่งกลไกแสดงความเชื่อมโยง เป็น 6 ประเภทได้แก่ การอ้างถึงสิ่งเดียวกัน การแทนที่ การละ การซ้ำ การเชื่อมโยง ทางคำ และการใช้หน่วยเชื่อม กลไกแต่ละประเภทมีรายละเอียดดังนี้

2.1.3.1 การอ้างถึงสิ่งเดียวกัน (reference)

ได้แก่ ความสัมพันธ์ทางความหมายที่ทำให้การตีความของ หน่วย ๆ หนึ่งต้องขึ้นอยู่กับหน่วยอื่นในปริจเจกเดียวกัน วิชา ฌานวังสะ (1986) กล่าวว่า ในภาษาไทยมีรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงสิ่งเดียวกัน 3 ประเภท คือสรรพนาม (pronominal) รูปชี้ชัด (demonstratives) และรูปเปรียบเทียบ (comparatives)

2.1.3.1.1 สรรพนาม (pronominal) แบ่งเป็น 4 ประเภท

ได้แก่

ก. บุรุษสรรพนาม (personal pronoun) บุรุษสรรพนามทั้ง 3 บุรุษในภาษาไทย มีรูป (form) เป็นจำนวนมาก โดยการใช้บุรุษสรรพนามแต่ละรูปขึ้นอยู่กับการ ๑. สถานภาพ ทางสังคม ๒. ระดับความสนิทสนม และระดับความเป็นแบบแผน

ข. คำนามที่ถูกใช้อย่างคำสรรพนาม (pronominally used noun) แบ่งเป็น 5 ประเภทได้แก่ คำเรียกญาติ ชื่อ คำเรียกเพื่อน คำเรียกอาชีพ คำที่ระบุฐานะ ตำแหน่ง สศ

ค. สรรพนามรูป (zero pronoun) ได้แก่คำสรรพนามที่ไม่ปรากฏรูป จะเกิดใน ตำแหน่งเดียวกับบุรุษสรรพนาม และสามารถให้บุรุษสรรพนามแทนที่ได้โดยไม่ผิดไวยากรณ์

ง. คำแสดงความเป็นเจ้าของ (possesives) เกิดจากการนำคำว่า "ของ" มาวางไว้ข้างหน้าคำสรรพนามที่อ้างถึงผู้เป็นเจ้าของ เช่นคำว่า "ของเขา" ในคำว่า "ปากกา ของเขา"

2.1.3.1.2 รูปชี้ชัด (demonstratives)

เป็นรูปภาษาที่ใช้อ้างถึงที่ชี้ชัดเรื่องระยะห่างของสิ่ง ที่ถูกอ้างถึงกับผู้พูด การอ้างถึงสิ่งเดียวกันที่แสดงความจริงชัด (demonstrative reference) แบ่งเป็น 2 ประเภท ได้แก่

ก. การชี้ชัดถึงตัวแสดง (participant demonstrative reference) ตัวอย่างรูปชี้ชัดที่ใช้ เช่น "นี่, นั่น, โนน, นุ่น"

ข. การชี้ชัดถึงสิ่งแวดล้อม (circumstance demonstrative reference) สิ่งแวดล้อมในที่นี้ได้แก่ เวลาและสถานที่ ตัวอย่างรูปชี้ชัดที่ใช้ เช่น "ที่นี้, ที่นั่น, ตอนนี้, ตอนนั้น"

2.1.3.1.3 การอ้างถึงสิ่งเดียวกันที่แสดงการเปรียบเทียบ (comparative reference)

เป็นการอ้างถึงสิ่งเดียวกัน ในลักษณะที่ ผู้พูดนำสิ่งที่กำลังถูกอ้างถึงไปเปรียบเทียบกับสิ่งอื่นว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ตัวอย่างรูปแทนที่ใช้ เช่น "เหมือนกัน แบบนี้ กว่า คนละอย่าง"

2.1.3.2 การแทนที่ (substitution)

ได้แก่การแทนที่หน่วย ๆ หนึ่งด้วยหน่วยอื่น วิภา ณาณวังสะ กล่าวว่าในภาษาไทยไม่มีการแทนที่หน่วยนามหรือหน่วยกริยา แต่มีการแทนที่หน่วยประโยค ตัวอย่าง :

ก. "คืนนี้อากาศจะเย็นลงใช้ไหม"

ข. "คาดว่าอย่างนั้น"

คำว่า "อย่างนั้น" เป็นรูปภาษาที่ใช้แทนหน่วยประโยคว่า "อากาศจะเย็นลง"

2.1.3.3 การละ (ellipsis)

ได้แก่ปรากฏการณ์ที่โครงสร้างของประโยคไม่สมบูรณ์ แต่ความหมายยังสมบูรณ์อยู่ เนื่องจากผู้ฟังสามารถตีความหมายขององค์ประกอบที่หายไปได้จากโครงสร้างที่ปรากฏอยู่ก่อนแล้ว

ตัวอย่าง :

ก. "ชื่อเสื้อสีอะไรมา"

ข. "๕ สีเขียวจะ"

ประโยค ข. มีหน่วยนามที่ถูกละค่าหลักซึ่งได้แก่คำว่า "เสื้อ" ไป แต่มีส่วนขยายซึ่งได้แก่คำคุณศัพท์เหลืออยู่

2.1.3.4 การซ้ำ (repetition)

ได้แก่ปรากฏการณ์ที่หน่วยที่เคยปรากฏมาแล้วกลับมาปรากฏใหม่ ปรากฏการณ์นี้เกิดขึ้นทั้งในโครงสร้างระดับคำ วลี และประโยค ซึ่งต่างจากในภาษาอังกฤษที่เกิดขึ้นในระดับคำเท่านั้น การซ้ำโครงสร้างในระดับคำหรือวลีในภาษาไทยมี 2 ประเภทได้แก่ 1. การซ้ำสมบูรณ์ ได้แก่การซ้ำทั้งรูปและกลุ่มคำ (word class) ของหน่วยเดิม 2. การซ้ำบางส่วน ได้แก่การซ้ำเฉพาะรูปแต่ไม่ซ้ำกลุ่มคำของหน่วยเดิมหรือซ้ำเฉพาะองค์ประกอบบางส่วนของหน่วยเดิม

ตัวอย่าง :

"การเรียนรู้ที่เล่าเรียนในโรงเรียนเป็นเพียงพื้นฐานที่จะได้เรียนรู้ต่อไป"

การปรากฏของคำกริยา "เรียนรู้" เป็นการแทนที่หน่วยเดิมโดยการซ้ำ ซึ่งหน่วยที่ซ้ำนี้อยู่ในกลุ่มคำ (word class) ต่างจากหน่วยเดิมคือคำว่า "การเรียนรู้" ซึ่งเป็นคำนาม

2.1.3.5 การเชื่อมโยงทางคำ (lexical cohesion)

ได้แก่ การเชื่อมโยงที่เกิดจากความสัมพันธ์ทางความหมายของคำศัพท์ โดยการเลือกใช้คำศัพท์ที่มีความสัมพันธ์ในบางแง่ กับหน่วยที่เคยปรากฏมาแล้ว ในภาษาไทยมีการเชื่อมโยงทางคำทั้งหมด 6 ชนิด ได้แก่ การใช้คำพ้องความหมาย (synonymy) การใช้คำกลาง ๆ (general term) การใช้คำที่แสดงความหมายว่าเป็นประเภทย่อยของหน่วยเดิม (hyponymy) การใช้คำที่แสดงความหมายว่าเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยเดิม (metonymy) การใช้คำตรงข้าม (antonymy) และการใช้คำในกลุ่มเดียวกัน (collocation)

2.1.3.6 การเชื่อม (conjunction)

ได้แก่ การใช้คำเชื่อมเชื่อมประโยคและแสดงความหมายบางอย่างที่ทำให้รู้ว่าองค์ประกอบที่ตามมา มีความสัมพันธ์อย่างมีระบบกับองค์ประกอบที่มาข้างหน้า ในภาษาไทย มีความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบที่ถูกเชื่อมด้วยคำเชื่อมทั้งหมด 16 ประเภท เช่น การคล้อยตามกัน การเป็นเหตุเป็นผลกัน การเรียงลำดับตามเวลา

กลไกแสดงการเชื่อมโยงที่วิภา ฌาณวังสะแบ่งไว้มี 3 ประเภทที่อาจเป็นกลไกที่ทำให้เกิดรูปภาษาที่ใช้อ้างอิงตัวแสดง นั่นคือ การอ้างอิงสิ่งเดียวกัน การซ้ำ และการเชื่อมโยงทางคำ ซึ่งหมายความว่ารูปภาษาที่ใช้อ้างอิงตัวแสดงสามารถแสดงการเชื่อมโยงในปริจเจตได้ อย่างไรก็ตาม การศึกษาของวิภา ฌาณวังสะนั้นไม่ได้อธิบายว่ารูปภาษาที่ใช้อ้างอิงแต่ละประเภทมีศักยภาพในการเชื่อมโยงต่างกันอย่างไร

2.2 การศึกษาเกี่ยวกับปริจเจตเรื่องเล่า

มีนักภาษาศาสตร์จำนวนมากที่ศึกษาปริจเจตเรื่องเล่า โรเบิร์ต อี ลองเอเคอร์ (Robert E. Longacre) เป็นนักภาษาศาสตร์ท่านหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับปริจเจตประเภทนี้ อย่างละเอียด และได้อธิบายลักษณะของปริจเจตเรื่องเล่าไว้ในหนังสือ "The Grammar of

Discourse" (1983) ซึ่งในที่นี้จะยกมาเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยฉบับนี้คือ ประเภทของปริจเฉทและโครงสร้างของปริจเฉทเรื่องเล่า

2.2.1 ประเภทของปริจเฉท

ลองเอเคอร์ (Longacre) ให้เกณฑ์สำหรับแบ่งประเภทของปริจเฉทไว้ 2 เกณฑ์คือ 1.การมีความต่อเนื่องทางเวลา (contingent temporal succession) ซึ่งได้แก่การที่เหตุการณ์ต่าง ๆ ในปริจเฉทมีการเรียงลำดับการเกิดก่อนหลังตามเวลา 2.การให้ความสำคัญแก่ตัวแสดง (agent orientation) ได้แก่การที่ปริจเฉทมีตัวแสดง (participant) เป็นแกนในเหตุการณ์ต่าง ๆ ตั้งแต่ต้นจนจบ เกณฑ์ดังกล่าวทำให้ปริจเฉทถูกแบ่งออกเป็น 4 ประเภทคือ ปริจเฉทเรื่องเล่า (narrative discourse) ทศนปริจเฉท (expository discourse) ปริจเฉทกระบวนการ (procedural discourse) และ ปริจเฉทข้อปฏิบัติ (behavioral discourse) ตารางที่ 2 ประกอบ

ตารางที่ 2 : ตารางแสดงการจำแนกประเภทของปริจเฉท

	การมีความต่อเนื่องทางเวลา	การไม่มีความต่อเนื่องทางเวลา
การให้ความสำคัญแก่ตัวแสดง	ปริจเฉทเรื่องเล่า (narrative discourse)	ปริจเฉทข้อปฏิบัติ (behavioral discourse)
การไม่ให้ความสำคัญแก่ตัวแสดง	ปริจเฉทกระบวนการ (procedural discourse)	ทศนปริจเฉท (expository discourse)

การใช้มิติทั้งสองนี้ทำให้สามารถมองเห็นได้ว่า ปริจเฉทเรื่องเล่าต่างจากปริจเฉทประเภทอื่น นอกจากนั้นลองเอเคอร์ (Longacre) ยังได้เสนอเกณฑ์เรื่องการวางแผน (projection) เพื่อใช้จำแนกประเภทย่อยของปริจเฉทเรื่องเล่า เกณฑ์นี้ทำให้ปริจเฉทเรื่องเล่าถูกแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ ก.เรื่อง (story) ซึ่งเป็นปริจเฉทเรื่องเล่าที่เหตุการณ์ในเรื่องเกิดขึ้นไปแล้วไม่ใช่แผนที่วางไว้หรือเหตุการณ์ที่คาดไว้ ข.คำทำนาย (prophecy)

ซึ่งเป็นปริจเจทเรื่องเล่าเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ยังไม่ได้เกิดขึ้นจริง

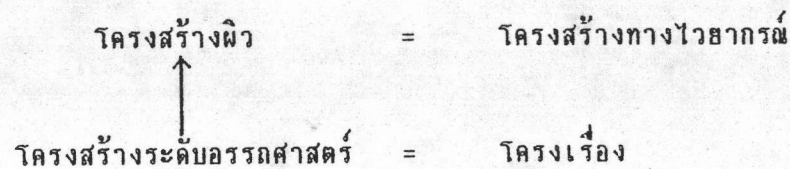
ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ได้แก่นิทานซึ่งจัดเป็นปริจเจทเรื่องเล่าประเภท "เรื่อง" เนื่องจากเหตุการณ์ในนิทานจะเป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นมาแล้วของตัวแสดงและเหตุการณ์ในนิทานจะเรียงลำดับการเกิดก่อนหลังตามเวลาจริง

การที่เลือกศึกษารูปภาษาที่ใช้อ้างอิงถึงตัวแสดงในนิทาน เพราะตัวแสดงเป็นแกนสำคัญที่ทำให้เรื่องดำเนินไปได้ ดังนั้นจึงจะต้องมีการอ้างอิงถึงตัวแสดงตั้งแต่ต้นจนจบเรื่อง ซึ่งจากการสังเกตพบว่าตัวแสดงแต่ละตัวมีรูปภาพที่ใช้อ้างอิงหลายแบบ ดังนั้นจึงน่าสนใจว่ารูปภาพที่ใช้อ้างอิงถึงตัวแสดงมีประเภทและแต่ละประเภทใช้ต่างกันอย่างไร

2.2.2 โครงสร้างของปริจเจทเรื่องเล่า

ลองเอเคอร์ (Longacre) แบ่งโครงสร้างของปริจเจทเรื่องเล่าเป็น 2 ระดับ คือ โครงสร้างระดับอรรถศาสตร์ (notional structure) และโครงสร้างผิว (surface structure) โครงสร้างระดับอรรถศาสตร์ของปริจเจทเรื่องเล่าก็คือโครงเรื่อง (plot) ซึ่งจะปรากฏออกมาในโครงสร้างผิวด้วยโครงสร้างทางไวยากรณ์ (grammatical profile) ดังแผนภูมิข้างล่างนี้

แผนภูมิที่ 1 : โครงสร้างของปริจเจทเรื่องเล่า

ลองเอเคอร์ (Longacre) ใช้ความตึงเครียด (tension) ในโครงเรื่อง เป็นเกณฑ์จำแนกปริจเจทเรื่องเล่าออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ 1. ปริจเจทเรื่องเล่าที่มีจุดสุดยอด (climactic narrative) ซึ่งโครงเรื่องของปริจเจทประเภทนี้จะมีเหตุการณ์ที่เริ่มมีความตึงเครียดตั้งแต่ในช่วงต้น ๆ ของเรื่อง และความตึงเครียดจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ จนถึงขีดสุด แล้วจึงคลี่คลายลง 2. ปริจเจทเรื่องเล่าที่ไม่มีจุดสุดยอด (episodic - narrative) ซึ่งโครงเรื่องของปริจเจทประเภทนี้จะไม่มีความตึงเครียดของเหตุการณ์ หรือมีบ้าง แต่ความตึงเครียดนั้นจะไม่เพิ่มขึ้นมาก หรือทับถมกันจนกลายเป็นจุดสุดยอดของเรื่อง แต่จะกระจายอยู่เป็นตอน ๆ ไป

นิทานที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาคั้งนี้ เป็นปริจเจทเรื่องเล่าที่มีจุดสุดยอด

ลองเลแควร์ (Longacre) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าโครงเรื่องของปริจเจกต์เรื่องเล่าที่มีจุดสุดยอดนั้น จะมีองค์ประกอบ 7 ประการได้แก่

1. การเริ่มต้นเหตุการณ์ (exposition) เป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจเกี่ยวกับตัวแสดง สถานการณ์ เวลา และสถานที่ โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ตอบสนองการเริ่มต้นเหตุการณ์เรียกว่า เวที (stage) ซึ่งมีลักษณะเป็นย่อหน้าประเภทพรรณนา (expository paragraph)

2. การเกิดแรงกระตุ้น (inciting moment) เป็นการเกิดเหตุการณ์สำคัญที่นำความยุ่งยากมาสู่ตัวแสดงอันเป็นสาเหตุที่ทำให้ตัวแสดงจำเป็นต้องทำอะไรบางอย่าง เหตุการณ์ในองค์ประกอบประเภทนี้จะเป็นเหตุการณ์ที่เรียงลำดับไปตามการเกิดก่อนหลัง โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ตอบสนองการเกิดแรงผลักดันเรียกว่า ช่วงนำจุดสูงสุด (pre-peak episodes) ซึ่งปกติจะเป็นย่อหน้าที่มีลักษณะเป็นปริจเจกต์เรื่องเล่า (narrative paragraph) หรืออาจเป็นบทสนทนา (dialogue) ก็ได้ โดยมีลักษณะเด่นคือมีการอ้างถึง (reference) เกิดขึ้นมาก และย่อหน้าหรือปริจเจกต์ต่าง ๆ ภายในองค์ประกอบประเภทนี้จะมีการเชื่อมโยงกันชัดเจน

3. การเพิ่มความขัดแย้ง (developing conflict) เป็นช่วงที่สถานการณ์ของตัวแสดงฝ่ายหนึ่งเลวลง หรือมีความตึงเครียดมากขึ้น โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ตอบสนองการเพิ่มความขัดแย้ง เป็นโครงสร้างเดียวกับโครงสร้างที่ตอบสนองการเกิดแรงผลักดันที่กล่าวมาแล้ว

4. จุดสุดยอด (climax) เป็นช่วงที่ความยุ่งยากทั้งหลายทับถมกันมาจนถึงขีดสุด ตัวแสดงส่วนใหญ่จะต้องมาเผชิญหน้ากัน ส่วนใหญ่โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ตอบสนองจุดสุดยอดจะได้แก่ จุดสูงสุด (peak) ซึ่งมีลักษณะเป็นโครงสร้างที่ผลิตปกติจากโครงสร้างทั่วไปของเรื่อง เช่น มีการใช้ประโยคหรือถ้อยคำสละสลวยเป็นพิเศษมีการเพิ่มความมีชีวิตชีวาของเรื่อง โดยการใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น เปลี่ยนจากการดำเนินเรื่องโดยการใช้นิทสนทนา (dialogue) เป็นการเล่า (narration) หรือการใช้นิทละคร (drama) เป็นต้น

5. การคลี่คลาย (denouement) เป็นตอนที่มีเหตุการณ์สำคัญบางอย่างเกิดขึ้น ทำให้ความตึงเครียดต่าง ๆ คลี่คลายลงและสามารถทำนายได้ว่าเรื่องนั้นจะจบลงอย่างมีความสุขหรือไม่ โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ตอบสนองการคลี่คลายอาจเป็นจุดสูงสุด (peak) หรือช่วงหลังจุดสูงสุด (post-peak episodes) ซึ่งมีลักษณะเหมือนช่วงนำจุดสูงสุด (pre-peak episodes) นั้นเอง

ในบางเรื่อง ทั้งจุดสุดยอดและการคลี่คลายจะปรากฏในโครงสร้างผิวเป็นจุดสูงสุดเหมือนกัน บางเรื่องจุดสุดยอดจะปรากฏในโครงสร้างผิวด้วยช่วงนำจุดสูงสุดและการคลี่คลายปรากฏในโครงสร้างผิวด้วยจุดสูงสุด อย่างไรก็ตามส่วนใหญ่พบว่าจุดสุดยอดจะปรากฏใน

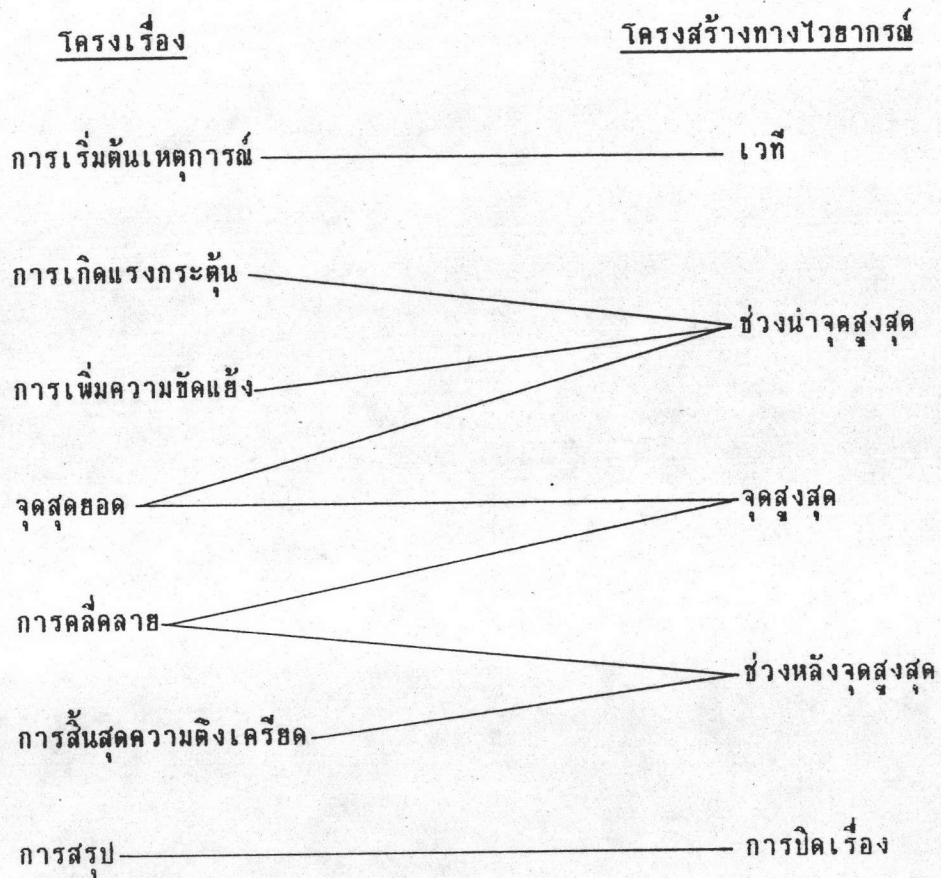
โครงสร้างนิเวเป็นจุดสูงสุดและการคลี่คลายปรากฏในโครงสร้างนิเวเป็นช่วงหลังจุดสูงสุด

6. การสิ้นสุดความตึงเครียด (final suspense) เป็นการแสดงรายละเอียดของการแก้ปัญหาหรือความคลี่คลายของเหตุการณ์ โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ตอบสนองการสิ้นสุดความตึงเครียดได้แก่ช่วงหลังจุดสูงสุด

7. การสรุป (conclusion) เป็นการสรุปความคิดหลักของเรื่อง โครงสร้างทางไวยากรณ์ที่ตอบสนองการสรุปได้แก่การปิดเรื่อง (closure) ซึ่งอาจเป็นย่อหน้าประเภทคำอธิบาย ทศนปริจเจต ปริจเจตเรื่องเล่า ปริจเจตข้อปฏิบัติ หรือเป็นคตินำเสนอก็ได้

องค์ประกอบทั้ง 7 ระดับของปริจเจตเรื่องเล่าตามแนวคิดของลองเอเคอร์ (Longacre) อาจสรุปเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

แผนภูมิที่ 2 : องค์ประกอบของปริจเจตเรื่องเล่า

นอกจากนั้นลองเอเคอร์ (Longacre) ยังอธิบายว่า มีโครงสร้างทางไวยากรณ์อีก 3 ประเภทที่ไม่ได้ตอบสนองโครงสร้างระดับอรรถศาสตร์ใด ๆ แต่มีอยู่ในโครงสร้างนิเว ได้แก่ 1. ชื่อเรื่อง (title) 2. การเปิดเรื่อง (aperture) ซึ่งปกติจะมี

ลักษณะเป็นประโยคหรือวลีสั้น ๆ เช่น "กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว" 3. การจบ (finis) ซึ่งจะมีลักษณะเป็นวลีสั้น ๆ เป็นการขีดเส้นใต้หรือความว่างก็ได้

โครงเรื่องของนิทานเมียนที่ใช้เป็นข้อมูลในการศึกษาคำนี้ ส่วนใหญ่มีองค์ประกอบทั้ง 7 ประเภท ยกเว้นบางเรื่องที่ไม่มีการสรุป ผู้วิจัยมีสมมติฐานว่าการที่โครงเรื่องแยกตัวออกเป็นสั้น ๆ ได้ในระดับบรรทัดศาสตร์ และมีลักษณะทางโครงสร้างที่ต่างกันเช่นนี้ อาจเป็นเงื่อนไขของการใช้รูปภาษาที่ใช้อ้างอิงได้ประการหนึ่ง

2.3 การศึกษาเกี่ยวกับภาษาเมียน

ภาษาเมียนเป็นภาษาที่ได้รับความสนใจมากภาษาหนึ่ง มีนักภาษาศาสตร์หลายท่านที่ศึกษาภาษาเมียนไว้ในแง่มุมต่างกันเช่น ตระกูลของภาษา ระบบเสียง การสร้างคำ อิทธิพลของภาษาจีนที่มีต่อภาษาเมียน ฯลฯ แต่จากการสำรวจวรรณกรรมพบว่าแง่มุมที่ได้รับการศึกษาไว้มากและลึกซึ้งที่สุดได้แก่เรื่องตระกูลภาษา และระบบเสียง

ลักษณะของภาษาเมียนที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้แบ่งเป็น 3 หัวข้อคือ 1. ประวัติและตระกูลภาษา 2. ระบบเสียงภาษาเมียนบ้านห้วยแม่ซ้าย 3. ระบบไวยากรณ์

2.3.1 ประวัติและตระกูลภาษา

ชาวเข้าหรือกลุ่มบุคคลที่เรียกตนเองว่า "เมียน" นั้น อาศัยอยู่กระจัดกระจายทั่วไปทางภาคใต้ตอนกลาง และแถบตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน เช่น ในมณฑลกว่างตุง ไทเวจว กวางสี และยูนนาน ฯลฯ

เหยา ชุน อัน (เหยา ชุน อัน 2528 อ้างถึงใน มงคล จันทร์บำรุง 2531) ได้เล่าประวัติความเป็นมาของชาวเข้าว่า บรรพชนของชาวเข้ามีการเคลื่อนไหวอยู่แถบลุ่มแม่น้ำฉางเจียงและฮั่นเจียงของประเทศจีนมาตั้งแต่เมื่อสองพันปีมาแล้ว และมีชื่อเรียกต่าง ๆ กันในแต่ละสมัย คำเรียกเข้าปรากฏใช้ครั้งแรกในสมัยราชวงศ์ถัง โดสใช้คำว่า "มอเข้า" ส่วนคำว่า "เข้า" เฉย ๆ นั้นได้เริ่มใช้ในสมัยราชวงศ์ซ่ง

ธีระพันธ์ เหลืองทองคำ ได้บรรยายในหัวข้อเรื่อง "ฉาซานเหยา (เข้าฉาซาน) ญาติของคนไทยในเมืองจีน" เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม 2532 ว่า คนเข้าในประเทศจีนมีทั้งหมดประมาณ 1.2 ล้านคน แบ่งเป็น 30 กว่ากลุ่ม และมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน เช่น ผานเหยา เอ้าเหยา ซานลือเหยา หงเหยา ฮิวหลายเหยา ฉาซานเหยา ฯลฯ อย่างไรก็ตาม เมื่อวิเคราะห์กลุ่มคนที่ถือตนว่าเป็นคนเข้าทั้งหมดแล้วพบว่า กลุ่มคนเหล่านี้มิใช่

คนเข้าทั้งหมด แต่บางกลุ่มอาจเป็นแม่ หรือกะได คนเข้าที่แท้จริงในประเทศจีนนี้มี ประมาณ 2.3 แสนคน แบ่งได้เป็น 3 กลุ่มดังนี้

1. กลุ่ม "ผานเหยา" ซึ่งเรียกตนเองว่า "อิวเมี่ยน" อาศัยอยู่ในเขต ประเทศจีนที่ มณฑลหูหนาน กวางตุ้ง ฮุนนาน ไกวเจา และกวางสี นอกจากนี้ยังมีที่อาศัยอยู่ในประเทศเวียดนาม ลาว และไทย

2. กลุ่ม "เฮ้าเหยา" ซึ่งเรียกตนเองว่า "เบฮ้าม่วน" อาศัยอยู่ใน เขตประเทศจีนที่ มณฑลกวางสีเพียงแห่งเดียว

3. กลุ่ม "ซานสื่อเหยา" ซึ่งเรียกตนเองว่า "กิมมุน" อาศัยอยู่ใน มณฑลกวางสี และฮุนนาน ประเทศจีน นอกจากนี้ยังมีที่อาศัยอยู่ในประเทศเวียดนาม และลาว

มงคล จันทร์บำรุง (2531) ได้อธิบายว่า การย้ายถิ่นของชาวเข้าเข้ามา ในประเทศไทยนี้ ได้ทยอยเข้ามาเป็นกลุ่ม ๆ ในช่วงเวลาที่ต่างกัน และตั้งถิ่นฐานกระจายกัน อยู่ในบริเวณพื้นที่ต่าง ๆ ทางภาคเหนือของประเทศไทย ข้อมูลที่สถาบันวิจัยชาวเขารวบรวม ไว้ปี 2531 ปรากฏว่ามีหมู่บ้านชาวเข้าทั้งหมด 204 หมู่บ้าน จำนวน 4,814 หลังคาเรือน ประชากร 36,140 อาศัยอยู่ในจังหวัดต่าง ๆ เรียงตามลำดับประชากรได้ดังนี้ เชียงราย น่าน พะเยา ลำปาง กำแพงเพชร สุโขทัย เชียงใหม่ ตาก และเพชรบูรณ์ ซึ่งชาวเข้าที่อยู่ใน ประเทศไทยนี้ได้แก่ เข้าเผ่าเมี่ยน (อิวเมี่ยน) เท่านั้น

นักภาษาศาสตร์หลายคนพยายามจัดกลุ่มตระกูลภาษาในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยจัดให้ภาษาเมี่ยนเป็นภาษาย่อยของตระกูลภาษาแม่-เข้า นอกจากนี้นักภาษาศาสตร์ชาวจีนยังได้จัดให้ตระกูลภาษาแม่-เข้าเป็นตระกูลย่อยในตระกูลจีน-ทิเบต (sino-tibetan) อีกที่หนึ่ง แต่มีนักภาษาศาสตร์ชาวตะวันตกบางท่านเช่น พอล เค เบนเนดิก (Paul k. Benedict) จัดให้อยู่ในตระกูลใหญ่ออสโตร-ไท (Austro-tai)

ภาษาเมี่ยนได้รับอิทธิพลจากภาษาจีนเป็นอย่างมาก ทั้งการยืมคำศัพท์และ โครงสร้างทางไวยากรณ์บางอย่าง ภาษาเมี่ยนไม่มีตัวเขียน จึงยืมตัวอักษรจีนมาใช้ในการ จดบันทึกต่าง ๆ ต่อมาพวกหมอสอนศาสนาก็ได้ประดิษฐ์ตัวอักษรและระบบการเขียนขึ้นมาโดยมีทั้ง ระบบที่เขียนด้วยตัวอักษรไทยและอักษรโรมัน

2.3.2 ระบบเสียงภาษาเมี่ยนบ้านห้วยแม่ซ้าย

ระบบเสียงภาษาเมี่ยนที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือระบบที่ธีระพันธ์ ล. ทองคำ วิเคราะห์ไว้ใน "รายงานผลการวิจัยเรื่องวรรณยุกต์และนิสัยระดับเสียงวรรณยุกต์ในภาษาเข้า (เมี่ยน) บ้านห้วยแม่ซ้าย ตำบลแม่ยาว อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย " (2531)

2.3.2.1 ระบบเสียงพยัญชนะ

พยัญชนะในภาษาเมียนบ้านห้วยแม่ซ้ายมีทั้งหมด 33 หน่วยเสียง ปรากฏเป็นพยัญชนะต้นได้ทั้งหมด แต่ที่ปรากฏเป็นพยัญชนะท้ายมีเพียง 9 หน่วยเสียง

2.3.2.1.1 พยัญชนะต้น

p-	t-	k-	ʔ-
ph-	th-	kh-	
b-	d-	g-	
	ts-	tɕ-	
	tsh-	tɕh-	
	dz-	dʒ-	
m-	n-	ɲ-	ŋ-
ɱ-	ɳ-	ɳ-	ŋ-
f-	s-		h-
w-	l-	j-	
w̥-	l̥-	j̥-	

พยัญชนะต้นเหล่านี้สามารถเกิดร่วมกันเป็นพยัญชนะควบกล้ำได้หลายเสียง ซึ่งอาจแบ่งเป็น 3 ลักษณะใหญ่ ๆ ดังนี้

- ก. ควบกล้ำกับ /w/ เช่น pw-, tsw-, sw- ฯลฯ
- ข. ควบกล้ำกับ /j/ เช่น pj-, mj-, tɕhj- ฯลฯ
- ค. ควบกล้ำกับพยัญชนะนาสิก /m, n/ เช่น mg-, mh-, nh- ฯลฯ

2.3.2.1.2 พยัญชนะท้าย

-p	-t	-k	-ʔ
-m	-n	-ŋ	
-w		-j	

2.3.2.2 ระบบเสียงสระ

สระในภาษาเมี่ยนบ้านห้วยแม่ซ้ายมี 10 หน่วยเสียง เป็นสระเดี่ยว 8 หน่วยเสียงและสระประสม 2 หน่วยเสียงดังนี้

2.3.2.2.1 สระเดี่ยว

i		u
e	o	o
ɛ	a	ɔ

2.3.2.2.2 สระประสม

io uo

นอกจากนั้น ชีระพันธ์ ล. ทองคำ (2531) ยังได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ความสั้นยาวของสระในภาษาเมี่ยนบ้านห้วยแม่ซ้ายนั้นไม่มีนัยสำคัญทางภาษาศาสตร์ แต่ในการออกเสียง ผู้บอกภาษาแต่ละคนมีความนิยมที่จะออกเสียงสั้นยาวต่างกัน ความสั้นยาวของเสียงสระจึงเป็นการแปรอิสระมากกว่า

อย่างไรก็ตาม ต่อมาหลังจากการเขียนรายงานผลการวิจัยฉบับนั้นแล้ว ชีระพันธ์ ล. ทองคำ ซึ่งได้ทำการศึกษาเรื่องความสั้นยาวของเสียงสระในภาษาเมี่ยนอย่างละเอียด (กำลังเขียนรายงานผลการวิจัย) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้กับนิสิตปริญญาโท ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยว่า ความสั้นยาวของเสียงสระในภาษาเมี่ยนบ้านห้วยแม่ซ้ายนี้อาจจะมีนัยสำคัญทางภาษาศาสตร์ เพราะได้พบคู่เทียบเสียงของเสียงสระ /a/ และสระ /aː/ หลายคู่ ดังนั้น ในการถอดเสียงสระภาษาเมี่ยนในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงได้สัญลักษณ์แสดงความสั้นยาวของเสียงสระตามที่ได้ยินจากผู้บอกภาษา

2.3.2.3 ระบบเสียงวรรณยุกต์

วรรณยุกต์ภาษาเมี่ยนบ้านห้วยแม่ซ้ายมี 6 หน่วยเสียง ปรากฏในพยางค์เป็นได้ทุกหน่วยเสียงแต่พยางค์ตายมีวรรณยุกต์เพียง 2 หน่วยเสียง คือวรรณยุกต์ที่ 2 และวรรณยุกต์ที่ 4

วรรณยุกต์ที่ 1 (ว.1)	:	วรรณยุกต์กลางระดับ
วรรณยุกต์ที่ 2 (ว.2)	:	วรรณยุกต์ต่ำตก
วรรณยุกต์ที่ 3 (ว.3)	:	วรรณยุกต์กลางตก
วรรณยุกต์ที่ 4 (ว.4)	:	วรรณยุกต์สูง-ขึ้น-ตก
วรรณยุกต์ที่ 5 (ว.5)	:	วรรณยุกต์ต่ำ-ขึ้น-ตก
วรรณยุกต์ที่ 6 (ว.6)	:	วรรณยุกต์ต่ำขึ้น

ในคำผสม วรรณยุกต์ทุกหน่วยเสียง (ยกเว้น ว.3) จะเปลี่ยนเป็นวรรณยุกต์ที่ 3 เมื่อมาข้างหน้าวรรณยุกต์อื่น ดังนี้ $v.X + v.Y \rightarrow v.3 + v.Y$ ตัวอย่างเช่น

ma:1 'แม่'	ma:3 tiə6 'แม่ชาย'
lom2 'ป่า'	lom3 pjop2 'ป่าละเมาะ'

แต่ถ้าคำที่มี $v.X$ เป็นคำพยางค์ตาย $v.X$ จะเปลี่ยนเป็น $v.2$ เสมอ ยกเว้นเมื่อ $v.X$ เป็น $v.2$ อยู่แล้ว ดังนี้ $v.X + v.Y \rightarrow v.2 + v.Y$

si74 'แดง'	si72 lun6 'แดงอ่อน'
no72 'นก'	no72 go:1 'นกเขา'

2.3.3 ระบบไวยากรณ์

จากการสำรวจวรรณกรรมพบว่า มิ่งานที่ศึกษาเกี่ยวกับระบบไวยากรณ์ ภาษาเมียนบ้างเช่นกันแต่ไม่อยู่ในแนวทางที่ผู้วิจัยจะใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาครั้งนี้ได้ ผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ระบบไวยากรณ์ภาษาเมียนใหม่ ตามข้อมูลที่มีอยู่ ให้เหมาะสมที่จะใช้ในการศึกษา ระบบไวยากรณ์ที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้เป็นระบบของโครงสร้างในภาษา 2 ระดับคือ นามวลี และ ประโยค

2.3.3.1 นามวลีภาษาเมียน

นามวลีเป็นโครงสร้างทางไวยากรณ์ซึ่งอาจประกอบด้วย คำนามเพียงคำเดียวหรือคำนามที่มีส่วนขยายก็ได้ คำนามในภาษาเมียนมีทั้งที่เป็นคำเดี่ยวเช่น

lu:ŋ3 'ทองฟ้า'
diəŋ6 'ต้นไม้'

และคำผสมเช่น

tɕjan3 jaŋ3

คนเมือง เหลือง ‘ พระสงฆ์

top2 laj1

ถั่ว ผัก ‘ ถั่วผักยาว

นามวลีที่มีส่วนขยายนั้นเมืองคํประกอบสำคัญ 3 ส่วนคือ หน่วยขยายหน้านาม คำหลัก และหน่วยขยายหลังนาม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

หน่วยขยายหน้านาม + คำหลัก + หน่วยขยายหลังนาม

nin3 ne:1 ɲa:ɯ1 ʔiəɯ1 ka2 ɲuə5 he:w2 nin3 buə1

เขา ของ พี่สะใภ้ อยู่ ข้างใน เรือน เขา พวก

‘ พี่สะใภ้ของเขาซึ่งอยู่ข้างในเรือนเรียกพวกเขา ’

ก. หน่วยขยายหน้านาม

หน่วยขยายหน้านามของนามวลีที่มีส่วนขยาย อาจเป็นคำประเภทใดประเภทหนึ่งดังนี้ คือ คำคุณศัพท์ คำแสดงความเป็นเจ้าของ คำบอกจำนวน ลักษณะนาม และคำบ่งชี้ คำเหล่านี้อาจปรากฏร่วมกันได้และมีการเรียงลำดับดังนี้

ตัวอย่าง :

ก. คำคุณศัพท์ + คำหลัก

khu:4 kheʔ4

สำคัญ แขนก ‘ แขนกคนสำคัญ ’

ข. คำแสดงความเป็นเจ้าของ + คำหลัก

jiə1 (ne:1) luɯ1

ฉัน ของ เสือ ‘ เสือของฉัน ’

ค. คำบอกจำนวน + ลักษณะนาม + คำหลัก

ʔi:2 taʋ3 tɔ:n1

สอง คน. ลูกชาย ‘ ลูกชายสองคน ’

เมื่อมีคำบอกจำนวนขยายข้างหน้าคำนามจะต้องมีลักษณะนามตามหลังคำบอกจำนวนมาด้วยเสมอ ยกเว้นเมื่อคำนามคำนั้นมีความหมายหมายถึงสิ่งที่มีเป็นคู่ เช่น

ʔi:1 ɯuə5

สอง ฟันธง ‘ สองฟันธง ’

ʔi:1 siəʔ2 ma:1

สอง ลูกสาว แม่ 'สองแม่ลูก'

แต่ถ้าคำนามเป็นเอกพจน์ คำบอกจำนวนคือ /jiət2/ 'หนึ่ง' นั้น ผู้พูดนิยมละไว้
เช่นคำว่า /taw3 mien3/ 'คนคนหนึ่ง' ในประโยคต่อไปนี้

ma:j3 taw3 mien3 nɔ:1

มี ลน. คน ลก. 'มีคนหนึ่งนะ'

ง. คำบ่งชี้ + (ลักษณนาม) + คำหลัก

na:j2 (tiw3) diəŋ6

นั้น ลน. ต้นไม้, ไม้ 'ไม้ก่อนนั้น'

จ. คำแสดงความเป็นเจ้าของ + คำบ่งชี้ + คำบอกจำนวน + ลักษณนาม + คำหลัก

əɔj3 na:j2 ʔi:1 taw3 tɔ:n1

เธอ นั้น 2 ลน. ลูกชาย 'ลูกชาย 2 คนของเธอ'

ข. หน่วยขยายหลังนาม

หน่วยขยายหลังนามวลีนั้นอาจเป็นวลีหรืออนุประโยคก็ได้ ซึ่งวลีที่ใช้ขยาย
คำนามนี้ ในข้อมูลพบแต่นามวลีเท่านั้น โดยในการพูด ผู้พูดมักจะมีการหยุด (pause) ระหว่าง
คำนามที่เป็นคำหลักกับนามวลีที่เป็นส่วนขยาย นามวลีที่กำหนดหน้าที่ขยายในลักษณะนี้ว่า นามวลี
เสริม (apposition)

ตัวอย่าง :

sa:n1 kuʔ4 kwaj6 na:j2 la:n3 mien3

ชานุกุแก้ว นั้น ลน. คน

'ชานุกุแก้ว, คนคนนั้น'

อนุประโยคที่ใช้ขยายคำนามได้แก่คณานุประโยค (relative clause) ซึ่งใน
ภาษาอังกฤษหรือภาษาไทยนั้นปกติจะมีประพันธสรรพนาม (relative pronoun) เช่น คำว่า
"ที่ ซึ่ง" เชื่อมระหว่างคำนามกับคณานุประโยค แต่จากข้อมูลที่มีอยู่ ไม่พบประพันธสรรพนาม

ตัวอย่าง :

dom3 maw3 kuʔ2 khuət4 mun1 haj2 lɔ:6 m4 puət2 sa:n1 kuʔ4 kwaj6

เสื่อ กั้น เจ็บ มาก หา ไม่ เห็น ชานุกุแก้ว

'เจ้าเสื่อที่กั้นกำลังเจ็บมากตามหาชานุกุแก้วไม่เจอ'

2.3.4 ประโยคภาษาเมียน

ภาษาเมียนเป็นภาษาคำโดด (isolative language) เช่นเดียวกับภาษาไทย ดังนั้น ภาษานี้จึงไม่มีวิภัติปัจจัยเพื่อบอกหน้าที่หรือความสัมพันธ์ระหว่างคำ การเรียงลำดับคำในประโยคจึงมีนัยสำคัญทางภาษาศาสตร์

จากการศึกษาพบว่า ประโยคภาษาเมียนอาจแบ่งเป็นประเภทใหญ่ ๆ ได้ 2 ประเภท คือ ประโยคสมบูรณ์และประโยคไม่สมบูรณ์

2.3.4.1 ประโยคสมบูรณ์

ประโยคสมบูรณ์มีองค์ประกอบสำคัญ 2 ส่วนคือภาคประธาน และภาคแสดง ภาคประธานประกอบด้วย ประธาน และส่วนขยายประธาน ภาคแสดงประกอบด้วย กริยา ส่วนขยายกริยา กรรม และส่วนขยายกรรม แต่ในประโยคสมบูรณ์หนึ่ง ๆ จะต้องมีส่วนประกอบอย่างน้อย 2 อย่างคือ ประธานและกริยา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ประธาน + กริยา

nin3 puoj6

เขา นอน 'เขานอน'

ประโยคสมบูรณ์แบ่งออกเป็น 3 ชนิดได้แก่ ประโยคเดี่ยว ประโยคซ้อน และประโยคผสม ประโยคทั้งสามชนิดมีรายละเอียดดังนี้

2.3.4.1.1 ประโยคเดี่ยว

ได้แก่ประโยคที่มีกริยาหลักเพียง 1 กริยา

และมีใจความเดี่ยวที่มีความหมายครบสมบูรณ์

ตัวอย่าง :

// na:j2 taw3 siə74 dzuəŋ6 ʔe74 //

นั่น ลน. สาว กลับ ลก.

'ผู้หญิงสาวคนนั้นกลับแล้ว'

ประโยคข้างบนนี้เป็นประโยคเดี่ยวเพราะมีกริยาหลักเพียงกริยาเดี่ยวคือ /dzuəŋ6/

'กลับ'

2.3.4.1.2. ประโยคซ้อน

ได้แก่ ประโยคที่เกิดจากประโยคอย่างน้อย 2 ประโยครวมกัน โดยใจความของประโยคที่ถูกนำมารวมนั้น จะต้องมีความสำคัญเท่ากัน ประโยคเหล่านั้นอาจถูกเชื่อมเข้าด้วยกันด้วยคำเชื่อม (connector) เช่น /ʔeʔ/ ‘และ’ /m4 pa:2/ ‘แต่’ หรือละคำเชื่อมไว้ในฐานะเข้าใจ ซึ่งปกติพบว่าในภาษาเมียนั้น คำเชื่อมมักไม่ปรากฏ ประโยคที่จะนำมารวมนั้นอาจเป็น ประโยคเดี่ยว ประโยคซ้อน หรือประโยคผสมก็ได้ โดยเมื่อรวมกันแล้ว มีความสัมพันธ์กันทางความหมายได้หลายแบบ เช่น ขัดแย้งกัน เป็นเหตุเป็นผลกัน ฯลฯ

ตัวอย่างประโยคซ้อนที่เกิดจากประโยคเดี่ยว 2 ประโยครวมกันและมีความสัมพันธ์แบบ ขัดแย้งกัน :

//fin1 tca:1 ʔe:6 dziə2 ta:j3 then6 nin3 buə1 pa:2 nin3 buə1

เทวดา อหาก ลง มา ช่วย เขา พวก แต่ เขา พวก

maj4 hiw4 //

ไม่ รู้

‘เทวดาอหากลงมาช่วยพวกเราแต่พวกเราไม่รู้’

2.3.4.1.3 ประโยคผสม

ได้แก่ ประโยคที่เกิดจากประโยค 2 ประโยครวมกัน โดยมีประโยคหนึ่งเป็นประโยคหลักที่มีใจความสำคัญที่สุดเพียงประโยคเดียว ส่วนประโยคที่เหลือเป็นอนุประโยคที่ประกอบหรือแต่งประโยคหลักให้มีความดีขึ้น จากข้อมูลที่มีพบว่า คำเชื่อมที่ใช้เชื่อมระหว่างประโยคหลักและอนุประโยคนั้นน้อยมาก ส่วนใหญ่ประโยคเหล่านั้นจะเรียงกันมาโดยไม่มีคำเชื่อม อย่างไรก็ตาม จากความหมายของแต่ละประโยคทำให้สามารถตีความได้ว่าประโยคใดเป็นประโยคหลัก ประโยคใดเป็นอนุประโยค

ตัวอย่าง :

//nin3 tsəw6 koŋ1 ɲiə4 haj2 siən6 khuən6 //

เขา ทำ งาน หนัก มาก จน หอบ

‘เขาทำงานหนักจนหอบ’

ประโยค /nin3 tsəw6 koŋ1 ɲiə4 haj2/ ‘เขาทำงานหนักมาก’ เป็น ประโยคหลัก ส่วนประโยค / ɲiə4 khuən6 / ‘(เขา) หอบ’ เป็นอนุประโยค

จากข้อมูลที่มีพบว่า อนุประโยคในภาษาแม่ชน
มี 2 ชนิด คือ **คุณาอนุประโยค (relative clause)** และ **วิเศษนาอนุประโยค (adverbial clause)**

ก. **คุณาอนุประโยค** ได้แก่อนุประโยคที่ทำหน้าที่ประกอบนามหรือสรรพนาม เช่นเดียวกับคำวิเศษณ์ ปกติในภาษาไทยมักมีประพันธสรรพนาม (relative pronoun) เช่น **ที่** **ซึ่ง** **อัน** เชื่อมระหว่างคุณาอนุประโยคกับประโยคหลัก แต่ในข้อมูลนิทาน และจากการสอบถามผู้ช่วยทางภาษาไม่พบคุณาอนุประโยคที่มีคำขึ้นต้นเช่นเดียวกับคำว่า **ที่** **ซึ่ง** **อัน** มีแต่กริยาวลี หรือประโยควางไว้ในตำแหน่งหลังนามเท่านั้น

ตัวอย่าง :

// nin3 buə1 ʔiəŋ1 pjaŋ4 tsɔʔ4 theŋ6 liəw6 kwə:1 tso:3 se:1 //

เขา พวก อยู่ บ้าน เขา ช่าง นกขุนทอง ทำบุญ

‘พวกเขาที่อยู่ที่บ้านช่างนกขุนทองทำบุญ’

/ʔiəŋ1 pjaŋ4/ ‘อยู่ที่บ้าน’ เป็นคุณาอนุประโยค

ข. **วิเศษนาอนุประโยค** ได้แก่ อนุประโยคที่ทำหน้าที่ประกอบคำกริยาหรือคำวิเศษณ์ โดยอาจมีคำเชื่อมเช่น /sion6/ ‘มากจนกระทั่ง’ /kaw1/ ‘จนในที่สุด’

ตัวอย่าง :

// ma:j3 taw3 miəŋ3 miŋ3 ke:m3 // ๘ miŋ3 miŋ3 kaw1 miŋ3

มี ลน. คน ไป ป่า (เขา) ไป ไป จนในที่สุด ไป

thaw6 ke:m3 ʔəŋ6 ʔɛʔ4 //

ถึง ป่า มีด, ค้อน ลก.

‘มีคนคนหนึ่งไปป่า เดินทางไปเรื่อย ๆ จนในที่สุดไปถึงป่าค้อนค้อนแล้ว’

/miŋ3 thaw6 ke:m3 ʔəŋ6 ʔɛʔ4/ ‘ไปถึงป่าค้อนค้อนแล้ว’ เป็นวิเศษนาอนุประโยค

2.3.4.2 ประโยคไม่สมบูรณ์

ประโยคไม่สมบูรณ์ได้แก่ ประโยคที่มีเพียงภาคประธานหรือภาคแสดงหรือส่วนประกอบของภาคประธานหรือส่วนประกอบของภาคแสดง แต่มีใจความสมบูรณ์ โดยใจความดังกล่าวได้จากการตีความจากประโยคอื่นในบริบทเดียวกัน

ตัวอย่าง :

- // 1. jiə1 pjaw4 ja2 ma:j3 khe74 /
 ฉั้น บ้าน ก็ มี แยก "บ้านฉั้นมีแยก"
2. ma:j3 ha74 jun2 khe74 le:3 /
 มี อะไร แยก ลก. "มีแยกอะไรล่ะ"
3. puŋ6 tɕu:4 jaŋ3 biə1 miŋ1
 ปล่อย สุนัข เหลือง กระโจน ไป ปล่อยหมาเหลืองออกไป
 pet4 ma:3 /
 กัดกระชาก ลก. กัดเลขซี"
4. ʔo:3 maj4 puŋ6 loʔ2 /
 โ้อ ไม่ ปล่อย ลก. "โ้อ ไม่ปล่อยหรอก"
5. jiə1 ne:1 khu:4 khe74 ʔe74 /
 ฉั้น ของ สำคัญ แยก ลก. แยกสำคัญของฉั้นนะ"

ประโยคที่ 2., 3. และ 4. เป็นประโยคไม่สมบูรณ์ที่มีเพียงภาคแสดง ส่วน
 ประโยคที่ 5. เป็นประโยคไม่สมบูรณ์ที่มีเพียงนามวลีซึ่งเป็นส่วนประกอบของภาคแสดงเท่านั้น
 แต่ประโยคเหล่านี้ไม่กำกวมเพราะสามารถตีความได้โดยดูความสัมพันธ์ระหว่างประโยคเหล่านี้
 กับประโยคอื่น ๆ